MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
MARK CHETCUTI

Seduta tal-5 ta' Dicembru, 2011

Rikors Numru. 1204/2010

George u Guido ahwa Debattista
vs
Id-Direttur ta' l-Ufficju Kongunt
Mario Debattista

Il-Qorti,

Rat ir-rikors tal-ahwa George u Guido Debattista tat-22 ta' Novembru 2010 li jghid hekk:

Illi dan ir-rikors qed isir ai termini tal-artikolu 466 et seq tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta;

Illi l-esponenti, u l-intimat Mario Debattista huma ahwa, u kienu jiggestixxu negozju bi shab bl-isem ta' Willis Garage;

Illi l-esponenti u l-intimat Mario Debattista kienu akkwistaw fl-1982 mahzen mibni fuq Plot 17, Tal-Fossi,

Triq il-Mithna, Qormi, li huwa soggett ghal cens dovut lill-intimat Direttur tal-Ufficju Kongunt;

Illi l-esponenti gew notifikati b'ittra ufficjali a tenur tal-artikolu 466 [li ggib id-data tad-29 ta' Ottubru 2010] fit-3 ta' Novembru 2010, li permezz taghha l-intimat Direttur tal-Ufficju Kongunt qieghed jippretendi li huwa kreditur tal-esponenti u l-intimat l-iehor Mario Debattista fis-somma ta' ewro 15,152.82 dovuti bhala arretrati ta' cens ghall-perjodu bejn it-8 ta' Novembru 1993 sas-7 ta' Novembru 2011;

Illi l-esponenti qeghdin jopponu ghal din il-pretensjoni;

lIIi qabel xejn, jigi sottomess bir-rispett illi gran parti tal-ammont pretiz huwa fil-fatt preskritt ai termini tal-artikolu 2156(a) u (g) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

Illi, minghajr pregudizzju ghall-premess, mill-kumplament li ma hux preskrivibbli, u fin-nuqqas ta' solidarjeta bejn l-esponenti u l-intimat Mario Debattista, l-ammont rimanenti irid jigi diviz fi tlieta, b’dan li terz ikun dovut mill-esponenti George Debattista, terz iehor mill-esponenti Guido Debattista, u l-ahhar terz mill-intimat Mario Debattista;

Illi dan jinghad ukoll in vista tal-fatt li ghad hemm litigazzjoni pendenti bejn l- esponenti u l-intimat Mario Debattista dwar ix-xoljiment tas-shubija ta' bejniethom;

Illi ghalhekk, l-ammont pretiz huwa eccessiv u certament mhux dovut, u l-ammont dovut, jekk hemm, huwa ferm u ferm inqas minn hekk, kif se jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza;

Illi l-intimat Mario Debattista kellu jigi citat ukoll minhabba l-integrita tal-gudizzju;

Ghaldaqstant, l-esponenti jitolbu bir-rispett illi dina l-Onorabbli Qorti joghgobha, prevja kull dikjarazzjoni ohra necessarja:

1. Tiddikjara li l-ammont pretiz mill-intimat Direttur tal-Ufficju Kongunt huwa preskritt ai termini tal-artikolu 2156(1) u (g) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

2. Tannulla, tirrevoka u/jew tvarja t-titolu ezekuttiv akkwistat mill-intimat Direttur taI-Ufficju Kongunt permezz tal-ittra ufficjali suriferita maghmula a tenur tal-artikolu 466 tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta fl-ammont ta' ewro 15,152.82;

Bl-ispejjez kontra l-intimati, li huma minn issa ingunti ghas-subizzjoni;

Rat ir-risposta tad-Direttur tal-Ufficju Kongunt li tghid hekk:

1. Illi preliminarjament gialadarba r-rikorrenti ahwa Debattista qed jopponu ghall-hlas tal-arretrati tac-cens abbazi tal-preskrizzjoni kkontemplata fl-artikolu 2156 (a) u (g) tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta, allura l-esponent qieghed jitlob li z-zewg rikorrenti jigu deferiti ghall-gurament decizorju kif hemm provdut fl-artikolu 2160 tal-istess Kodici;

2. Illi minghajr pregudizzju ghall-premess kif ser jigi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawza, il-perijodu ta' preskrizzjoni nkiser mir-rikorrenti meta huma kienu accettaw li kienu d-debituri tal-esponent ghall-arretrati tac-cens ghall-perijodu bejn l-1996 u l-2001 ghalkemm tali hlas qatt ma sar;

3. Illi dejjem bla hsara ghal dak fuq espost, il-linja difensjonali tal-preskrizzjoni ventilata mir-rikorrenti m'hijiex kompatibbli mal-linja difensjonali l-ohra migjuba fid-disa' paragrafu tar-rikors promotur li tishaq li l-ammont pretiz mill-esponent huwa eccessiv u ferm inqas milli suppost. Dan ghaliex meta r-rikorrenti qed jiddefendu ruhhom billi jghidu li m’ghandhornx jaghtu daqshekk jew li l-ammont

huwa esagerat, b'tali gest huma jkunu gew li rrinunzjaw tacitament ghall-preskrizzjoni stante ammissjoni ta' debitu;

4. Illi finalment bla pregudizzju ghall-predett, bi twegiba ghas-seba' u t-tmien paragrafu tar-rikors promotur, l-esponenti jirreagixxu li l-ahwa Debattista kienu akkwistaw flimkien il-mahzen in kwistjoni b'mod solidali, u ghaldaqstant ai termini tal-artikolu 1096 tal-Kodici Civili fuq imsemmi, huma ma jistghux jinvokaw il-beneficcju tal-qsim tal-obbligazzjoni;

5. Salvi eccezzjonijiet ohra;

Bl-ispejjez kollha inkluzi dawk tal-ittra ufficjali kontra r-rikorrenti, ingunti minn issa ghas-subizzjoni;

Rat li l-inimat Mario Debattista f'verbal tas-17 ta' Marzu 2011 irrifera ghal vertenza numru 1200/2010MCH fuq l-istess mertu u l-kontenut tar-rikors u tenna li r-risposta tieghu hi kontenuta f'dak li intqal f'dak ir-rikors. Hu qal illi t-talba tal-Ufficju Kongunt ma ghandhiex tintlaqa' ghax preliminarjament it-talba ghal hlas ta' cens hi preskritta ghal hames snin. L-Ufficju Kongunt irid jipprova l-intitolament u l-bazi tal-kreditu tieghu fil-konfront tal-ahwa Debattista u partikolarment fil-konfront ta' Mario Debattista li inqata totalment minn negozju gestit minn hutu. Inoltre ma jistax ikun hemm solidarjeta passiva bejn it-tlett intimati;

Rat il-provi u dokumenti prodotti f'din il-kawza u f'dik bin-numru 1200/2010MCH li ghaliha ghamlu referenza l-partijiet u li bi qbil il-provi u dokumenti esebiti f'dik il-kawza kienu jiffurmaw parti minn din il-kawza wkoll;

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza ghal-5 ta' Dicembru 2011.

Ikkunsidrat

Mill-atti tal-kawza 1200/2010 jirrizulta illi fis-7 ta' Novembru 1979, l-awtur tal-ahwa Debattista, certu Joseph Debattista akkwista b'titolu ta' cens temporanju ghal 150

sena erba’ porzjonijiet art divizi formanti parti mill-ghalqa ’Tal-Fossi’, Limiti ta’ Hal-Qormi u Santa Venera minghand il-Prebenda Parrokjali tal-Mqabba u l-Qrendi (Dok. CFS1 fl-imsemmi process).

B’kuntratt tal-21 ta’ Lulju 1982 Joseph Debattista ittrasferixxa mahzen mibni fuq parti mill-art lill-Guido, George u Mario ahwa Debattista bl-utili dominju temporanju ghar-rimanenti perjodu fuq l-art li fuqha kien mibni l-mahzen verso cens annwu ta’ Lm210 dovut lill-imsemmija Prebenda (Dok. CFS2 fil-process 1200/2010). Dan ic-cens kien rivedibbli kull 25 sena bl-ewwel revizjoni issir fis-7 ta’ Novembru 2004.

Hi l-kontenzjoni tal-Ufficju Kongunt illi mindu sar dan it-trasferiment ma sar ebda pagament ta’ cens u illi mill-verifiki li ghamel l-Ufficju Kongunt mal-Kurja c-cens kien ilu ma jithallas mis-7 ta’ Lulju 1990. Madankollu l-Ufficju Kongunt qed jitlob hlas ta’ cens minghand l-ahwa Debattista ghal perjodu bejn it-8 ta’ Novembru 1993 u 7 ta’ Novembru 2011.

L-azzjoni odjerna hi msejsa fuq dak li jipprovdi subartikolu 2 tal-artikolu 466 tal-Ligijiet ta’ Malta u kwantu r-rikorrenti ahwa Debattista qed jitolbu li l-ittra ufficjali u dikjarazzjoni guramentata tar-rapprezentant tad-Direttur tal-Ufficju Kongunt notifikati lilhom a termini tal-istess artikolu ma jsirilhom ebda effett ezekuttiv in kwantu t-talba tal-Ufficju Kongunt hi infondata. Principalment qed jallegaw illi t-talba hi estinta minhabba preskrizzjoni.

Ghal kull buon fini din il-Qorti qed titratta t-talbiet tal-ahwa Debattista kollha f’din il-kawza billi l-mertu hu l-istess f’din il-procedura u dik li fetah Mario Debattista wahdu (1200/2004).

Talba tal-prova tal-intitolament u l-bazi tal-kreditu vantat

Din it-talba saret minn Mario Debattista.

Fir-risposta tad-Direttur tal-Ufficju Kongunt tat-8 ta’ Gunju 2011 fil-process 1200/2010, hemm spejgat illi l-Gvern ta’ Malta sar proprjetarju tal-mahzen in kwistjoni wara t-trasferiment li sar bis-sahha tal-ftehim mas-Santa Sede fit-28 ta’ Novembru 1991 kif jirrizulta mill-Kapitolu 358 tal-Ligijiet ta’ Malta. Il-kreditu jinsab imnissel mill-koncessjoni enfitewtika originali tas-7 ta’ Novembru 1979 liema kuntratt sar bejn l-awturi tal-ahwa Debattista u l-awtur tal-Gvern ta’ Malta.

Din il-Qorti tqis tali spjegazzjoni sodisfacenti biex twaqqa’ din it-talba. Inoltre din il-Qorti izied illi meta inkitbet l-ittra datata 22 ta’ Mejju 2001 mill-avukat ta’ Willis Garage, cioe l-isem tan-negozju gestit mill-ahwa Debattista ma jissemma xejn dwar it-titolu vantat mill-Ufficju Kongunt. L-ittra riportata a fol. 33 tal-process 1200/2010 Dok. CFS9 hi mibghuta lill-Ufficju Kongunt u tittratta biss il-mertu tal-ammont semmai dovut qua cens lill-Ufficju Kongunt fuq l-imsemmi mahzen. Hu minnu illi meta inghata l-gurament decizorju lil Mario Debattista fis-seduta tas-26 ta’ Ottubru 2011 hu stqarr li kellu xi jghid ma hutu u kien ilu nieqes mill-ishubija xi 20 sena u ghalhekk ma kienx jaf bl-imsemmija ittra u l-kontenut taghha, jibqa’ l-fatt illi l-ishubija ghadha mhix xolta ghax ghad hemm kawza pendenti dwar ix-xoljiment tal-ishubija (Citaz. 384/1995) li ghadha quddiem il-Qorti tal-Appell, u c-cens ghadu ezistenti u hu ghadu kompartecipi fih. Inoltre Guido Debattista fil-kontroezami li sarlu accetta li sid il-mahzen hu l-Ufficju Kongunt (fol. 42 tal-process).

Ghalhekk din it-talba ma jisthoqqilhix tigi milqugha.

Bazi tal-azzjoni

Din it-talba wkoll saret minn Mario Debattista.

L-Ufficju Kongunt qua direttarju ghamel ittri ufficjali kontra l-ahwa Debattista ai termini tal-artikolu 466 tal-Kapitolu 12. Din l-ittra ufficjali datata 29 ta’ Ottubru 2010 tikkontjeni talba ghal hlas ta’ €15,152.82 arretrati ta’ cens dovuti mill-ahwa Debattista bejn it-8 ta’ Novembru 1993 u 7 ta’ Novembru 2011.

Din l-ittra giet notifikata skond il-ligi u l-ahwa Debattista qed jopponu ghat-talba, ghax altrimenti fin-nuqqas ta' oppozizzjoni fi zmien ghoxrin jum tali ittra ufficjali kienet tekwivali sentenza u tirrendi ruhha titolu ezekuttiv.

Obbligazzjoni divizibbli

Din it-talba saret mill-ahwa Debattista kollha. L-ahwa Debattista flimkien fi kwoti indaqs akkwistaw is-subcens tal-mahzen mertu ta' din l-azzjoni. L-awtur taghhom cioe Joseph Debattista ittrasferixxa parti mic-cens li kellu fuq art akbar meta bena mahzen fuq parti minn din l-art. L-artikolu 1502 tal-Kodici Civili jghid illi c-cens ma jistax jigi diviz minghajr il-kunsens tal-dominus sakemm ic-cens ma jkunx inghata lil aktar min persuna wahda separatament jew sakemm parti tac-cens ma jkunx gie trasferit lil terzi sussegwentement kif inhu l-kaz prezenti. Il-portata ta' dan l-artikolu jikkonferma l-principju li c-cens ta' proprjeta mhux divizibbli pero censwalist li jrid jitrasferixxi parti mic-cens jista' jaghmlu basta l-qsim tac-cens ikun proporzjonali mal-parti mill-proprjeta trasferita. Dan ma jbiddilx mill-indivizibilita tac-cens fuq il-parti trasferita u bl-ebda mod ma jfisser kif qed jigi mitlub mir-rikorrenti illi t-tlett ahwa Debattista li akkwistaw permezz ta' kuntratt wiehed ta' subcens huma responsabbli ghal parti taghhom diviza tac-cens pattwit. Tant hu hekk illi l-artikolu 1503 ighid illi kopossessur ta' cens li jhallas ic-cens kollu ghandu dritt ta' rivalsa ghal sehem il-kopossessuri l-ohra (ara fuq il-principju li jsawwar l-artikolu 1502 F**ilati Limited vs Tramps Limited et**, App Civ 815/2003).

Ghalhekk anki din it-talba ghandha tigi michuda.

Solidarjeta

Mhux hekk biss izda f'dan il-kaz din il-Qorti tqis li kull wiehed mill kopossessuri tal-fond cioe t-tlett ahwa Debattista huma solidament responsabbli ghal hlas tac-cens. Is-solidarjeta mhix prezunta sehem mhux dikjarata mill-ligi jew miftehma. L-artikolu 115 tal-Kodici tal-Kummerc jistipula hekk:

115. (1) Fl-obbligazzjonijiet kummerċjali, hu preżunt, jekk ma jkunx hemm ftehim kuntrarju, li l-kodebituri huma obbligati in solidum.

Ma hemmx dubbju illi l-obbligazzjoni cioe c-cens tal-mahzen hi wahda kummercjali billi jikkoncerna l-uzu ta' mahzen mnejn l-ahwa Debattista kienu jiggestixxu n-negozju taghhom. In-natura tal-obligazzjoni ghalhekk tikkreja s-solidarjeta bejn il-kodebituri kif trid il-ligi.

Oppozizzjoni minhabba preskrizzjoni

L-ahwa Debattista kollha qed jopponu ghal parti kbira tat-talba hlief l-ahhar hames snin cens ghax qed jargumentaw li l-ammont pretiz hu preskritt a bazi tal-artikolu 2156(a) u (g) tal Kap. 16.

B'nota pprezentata fl-atti ta' din il-kawza mill-ahwa Debattista eskluz Mario, (fol. 22 tal-process) huma qablu li c-cens hu ta' Lm210 fis-sena (€489.16), pero jsostnu li kull ammont pretiz mill-Ufficju Kongunt qabel is-7 ta' Novembru 2005 hu preskritt u ghalhekk hu dovut biss l-ahhar hames snin cens ammontanti ghal €2,445.84.

F'dan l-istadju hu opportun li l-Qorti tikkonsidra r-risposta tad-Direttur tal-Ufficju Kongunt li tikkoncerna l-kontradizzjoni apparenti bejn il-kontenzjoni tal-preskrizzjoni u dak li jinghad mill-ahwa Debattista (eskluz Mario) li l-ammont mitlub hu esagerat. Il-Qorti tqis li ma hemm ebda kontradizzjoni billi fin-nota tal-ahwa George u Guido Debattista jirrizulta ex admissis li huma debituri tal-Ufficju Kongunt pero mhux fl-ammont pretiz mill-Ufficju u f'dan is-sens l-ammont mitlub hu esagerat. Ghalhekk il-Qorti qed tiskarta dan l-ilment tal-Ufficju Kongunt.

Kif inghad ir-rikorrenti Debattista qed jopponu ghat-talba tal-Ufficju Kongunt minhabba preskrizzjoni a bazi tal-artikolu 2156(a) u (g). Filwaqt li l-artikolu 2156(a) jitkellem specifikament rigward cnus fost affarijiet ohra, l-artikolu 2156(g) jitkellem fuq kreditu partikolari dovut tal-Gvern ta' Malta. Din il-Qorti tqis illi l-applikabilita ta' wahda jew l-

ohra jew it-tnejn mis-subartikoli msemmija ghall-fattispecje tal-kaz in ezami hi akkademika billi l-perjodu preskrittiv f'kull kaz hu ta' hames snin u ma hemm ebda eccezzjoni tal-Ufficju Kongunt illi l-artikolu 2156 mhux applikabbli ghal finijiet tal-kontestazzjoni, kemm-il darba jigi pruvat.

Kif inghad fil-kawza **Paolo Calleja u Luigi Vella**, App Civ 15/04/1964, meta tigi eccepita l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni kwinkwennali jispetta lil min jeccepiha li jipprova li l-hames snin ikunu ghalqu jew skadew. Minn naha l-ohra jekk dan jigi ppruvat, imiss imbaghad lill-atturi li jipprovaw illi l-kors tal-preskrizzjoni kien gie validament interott.

Guido Debattista fl-affidavit tieghu a fol. 25 tal-process ighid b'referenza ghat-talba maghmula mill-Joint Office ghal hlas tac-cens bejn it-8 ta' Novembru 1993 u s-7 ta' Novembru 2011:
"B'dan mhux qed nghid li c-cens thallas izda li l-ammont li qed jitolbu mhux vera nafuh ghax ghadda z-zmien favur taghna. B'dan nispjega li jien naf li l-ligi taghti persuna zmien partikolari biex jigbor dak li jkun qed jitlob, u meta tlabt parir wara li rcevejna l-karti, sirt naf li fejn jidhol cens tal-Joint Office kellhom zmien hames snin biex jitolbuni dan l-ammont b'xi karta fil-Qorti, u jien qed nitlob lill-Qorti tapplikali dan id-dritt u xejn aktar ... Fil-fatt l-ittra tal-Qorti hija datata 29 ta' Ottubru 2010 u jien ircevejtha madwar gimgha wara."

Fil-kontroezami Gudio Debattista qal li kienu saru xi hlasijiet tac-cens tal-Kurja izda ma jidhirlux li qatt saru xi hlasijiet lill-Ufficju Kongunt. Jiftakar li ntbaghtet l-ittra tat-22 ta' Mejju 2001 mill-avukat tieghu (fol. 19 tal-process) pero ma jiftakarx jekk intbaghtitx lil-Kurja jew lil Joint Office.

Iktar il-quddiem fil-kontroezami, mistoqsi dwar il-paragrafu ta' qabel l-ahhar imsemmi fl-ittra tal-2001 cioe rigward il-preskrizzjoni ta' dak kollu dovut qabel is-6 ta' Novembru 1996, Gudio Debattista irrisponda hekk:

”Dak iz-zmien spiccajna kif qed nghidu jien u hija George kellna dizgwid mal-iehor (cioe huhom Mario) u b’hekk ma sarux il-pagamenti.”

Huh George Debattista qabel mal-kontenut tal-Affidavit ta’ Guido Debattista.

Fil-kontroezami li sarlu fil-25 ta’ Ottubru 2011, jixhed illi jaf illi mill-1996 sallum qatt ma thallas ic-cens u iktar il-quddiem ighid li jaf li kellu jhallas cens flimkien ma’ hutu u li qatt ma hallas ghax qatt ma rceva biex ihallas hlief meta saret l-ittra ufficjali. Mistoqsi jekk huh Guido qattx qallu bl-ittri esebiti fil-process (fol. 11 sa 18) qal illi ma jiftakarx. Hu tenna li ma hallsux ghax qaghad fuq il-parir tal-avukat li kien ghadda z-zmien biex l-Ufficju Kongunt jitlob il-hlas.

Jigi precizat mill-Qorti illi fil-konfront ta’ Guido u George Debattista l-Ufficju Kongunt ma pprevaliex ruhu mill-gurament decizorju skond l-artikolu 2160 tal-Kodici Civili u qed jistrieh fuq mezz iehor permess mill-ligi biex iwaqqa’ l-preskrizzjoni eccepita cioe l-ammissjoni tal-kreditu jew l-interruzzjoni tal-preskrizzjoni eccepita.

Jirrizulta mill-affidavit ta’ Vincent Falzon, Direttur tal-Ufficju Kongunt (fol. 33 tal-process) illi apparti l-ittra ufficjali li ntbaghtet fid-29 ta’ Ottubru 2010, ma saret ebda interpellazzjoni ufficjali ohra ghajr ittri legali riportati minn fol. 11 sa 18 tal-process li jibdew mill-10 ta’ Dicembru 1998 sa dik tat-2 ta’ April 2009. L-Ufficju Kongunt qed jistrieh in parti fuq l-interruzzjoni maghmula bl-ittra tal-konsulent legali tal-ahwa Debattista tat-22 ta’ Mejju 2001 fejn hemm ammissjoni li semmai l-ammont ta’ cens dovut ghandu jibda jiddekorri mis-7 ta’ Novembru 1996 ghax ghal bqija hu preskritt.

Pero din il-Qorti tirrileva illi anki din l-interruzzjoni jew ammissjoni hi wahda bla effett ghax kif qalet il-Qorti fil-kawza **Direttur Generali tax-Xogholijiet vs John Bartolo**, (App Civ 121/199 deciza 29/10/2004), ghandu japplika dik li jipprovdi s-subartikolu (2) tal-artikolu 2136 tal-Kodici Civili billi jigi dikjarat li wara l-interruzzjoni maghmula bl-ammissjoni parzjali tal-2001 rega’ beda

jiddekorri l-perjodu preskrittiv kontemplat fl-artikoli 2156(a) u (g) u ghaddew aktar minn hames snin qabel saret l-ittra ufficjali tal-2010.

Madankollu l-Qorti trid taghti piz lix-xiehda in kontroezami ta' Guido u George Debattista fejn huma ma jistqarrux li mhux debituri izda li l-hlas ma sarx ghax kellhom dizgwid fin-negozju ma huhom Mario u li qatt ma rcevew talba ghall-hlas. Kwindi huma jammettu li l-hlas ma sarx u ma sarx minhabba dizgwid bejn l-ahwa li ghadu vigenti sallum bil-kawza bejn l-ahwa fl-istadju tal-appell.

Kif qalet il-Qorti fid-decizjoni a **Vol XXXVII p1 p307**:

"ghall-azzjoni tal-kreditur ma tibqax opponibbli l-preskrizzjoni, jekk id-debitur b'att tieghu spontaneu ta' assunzjoni ta' certu sistema ta' difiza, ipoggi ruhu fi stat ta' fatt li jirrendi inkompattibbli l-pozizzjoni guridika tieghu mal-prezunzjoni kostitwenti l-fondament tal-preskrizzjoni u l-forma premessa mill-ligi lill-kreditur biex jikkumbatti dik l-istess preskrizzjoni"

(ara wkoll **Austin Psaila vs Lother Slabick** App Inf 9.02.2005)

Fis-sentenza **Carmelo Micallef vs Brigadier John Belle Mc Canee noe** jinghad hekk:
"Illi r-rikonjizzjoni interruttiva ghar-rinunzja ghall-preskrizzjoni kompita tista' tkun … indiretta jew prezunta, dedotta minn fatti konkludenti inkompattibbli mal-volonta tal-preskriventi li jikkontesta l-ezistenza u l-ezercizzju tad-dritt. Ir-rinunzja tacita hi kwistjoni tal-volonta prezunta tad-debitur, u kwindi ma hemmx rinunzja jekk hu jesprimi ruhu b'mod li jianifesta pjuttost l-intenzjoni li ma jirrikonoxxix id-dritt"

Ovvjament kif ighidu **Maceade u Pont** (Spiegaz. Teor. Punt. Cod. Nap. XI p190 para 179) *nel caso di contesa sulla circostanza della ezistenza della ricognizione, la prova appartiene a colui che la invoca*.

Fost is-sitwazzjonijiet ta’ interruzzjoni insibu dawk is-sitwazzjonijiet previsti fost l-ohrajn fl-artikolu 2133 tal-Kodici Civili cioe dikjarazzjoni esplicita jew bi kwalsiasi fatt iehor li jimplika l-ammissjoni tal-ezistenza tad-dritt jew dawk fl-artikolu 2134 fejn hemm hlas jew anki tpattija.

Meta tqis dak li jghidu u jammettu George u Guido Debattista wiehed jista’ jikkonkludi biss illi c-cens qatt ma thallas u dan hu ammess minnhom, anki jekk irvecew diversi interpellazzjonijiet bonarji. Jirrizulta wkoll illi meta rcevew l-interpellazzjoni ufficjali, li ghandu sahha dupplici cioe dak li jservi ta’ interruzzjoni ta’ preskrizzjoni u jekk abbinata ghal dan il-kaz mal-artikolu 466 tal-Kapitolu 12, jista jkollha effett ta’ sentenza, l-ahwa George u Guido Debattista marru ghand l-avukat li spjegalhom li mhix tenuti jhallsu ghal aktar minn hames snin. Huma accettaw li juzaw il-mezz li taghti l-ligi biex jehilsu minn obbligazzjoni minhabba n-nuqqas tal-kreditur li juza l-mezzi li taghtih il-ligi ghal gbir ta’ dak dovut lilu fiz-zmien utili biex jigbru.

La darba l-Ufficju Kongunt naqas li juzufurixxi mid-drittijiet legali tieghu ma jistax juza l-ligi biex jirkupra dak li legalment gie nieqes ghalih sakemm ma jgibx il-prova li d-debitur jirrikonoxxi li hu d-debitur jew li l-komportament u l-azzjonijiet huma tieghu tali li c-cahda tal-kreditu pretiz mhux rikoncilljabbli mal-azzjoni jew il-komportament tieghu.

Il-Qorti tqis li l-Ufficju Kongunt ma rrnexxilux jasal sa din il-prova. Il-fatt li George u Guido jammettu li ma hallsux ma jfissirx li qed jirrikonoxxu d-debitu. Il-volontarjeta tar-rikonoxximent ma tirrizultax la mill-kliem u lanqas minn ebda fatt iehor relevanti hlief kif inghad fl-ittra tal-konsulent legali tal-2001 li interrompiet il-preskrizzjoni li pero regghet giet preskritta bit-trapass taz-zmien.

Il-Qorti pero tirrileva illi fil-kuntest ta’ Mario Debattista, id-Direttur tal-Ufficju Kongunt ghazel it-triq tal-gurament decizjorju skond l-artikolu 2160 tal-Kodici Civili. Dan l-artikolu jipprovdi specifikament li dawk il-preskrizzjoni hemm immsemmija, inkluz il-preskrizzjoni kwinkwennali

kontemplata fl-artikolu 2156 m'ghandhomx effett jekk il-partijiet li jeccepuhom, meta jinghata lilhom il-guramnet, ma jistqarrux li mhumiex debituri, jew li ma jiftakrux jekk il-haga gietx imhallsa.

Mario Debattista meta nghata l-gurament decizjorju naqas li jirrispondi fit-termini tal-artikolu 2160. Anzi hu qal li jaf li c-cens mhux imhallas u billi kellu kwistjoni ma' hutu ma jafx x'kien qed jigri u hadd ma kellmu u hadd ma qallu xejn. Din ir-risposta mhix dak li jrid l-artikolu 2160 u fl-ebda hin Guido Debattista ma jistqarr li mhux debitur anzi jammetti li c-cens mhux imhallas. Ghalhekk fil-konfront tieghu t-talba tal-preskrizzjoni kwinkwennali ma tistax tintlaqa'. Il-ligi trid risposta skjetta u inkonfutabbli meta mistoqsi taht il-gurament decizjorju. Mario Debattista naqas li jaghti r-risposta rikjesta u evada d-domandi cari li setghu kieku ried iwasslu ghar-risposta semplici da parti tieghu ghal cahda tad-debitu. Hu jghid biss li ma hallas l-ammont mitlub mill-Ufficju Kongunt u jonqos li jirrispondi t-tieni parti tad-domanda maghmula mill-avukat tal-Ufficju Kongunt fil-25 ta' Ottubru 2011. Din ghal Qorti tnehhi d-dritt ta' Mario Debattista li jeccepixxi l-preskrizzjoni.

Ksur tal-preskrizzjoni hi applikabbli bejn il-kodebituri

Il-ksur tal-preskrizzjoni maghmula minn kodebitur wiehed jiswa biex jikser il-preskrizzjoni ghal kodebituri kollha. L-artikolu 1100 tal-Kodici Civili jghid illi r-rikonoxximent tad-debitu u kull att li jista' jinterrompi l-preskrizzjoni ghal kull wiehed mid-debituri solidali tinterrompi l-preskrizzjoni anki fil-konfront tad-debituri l-ohra.

F'dan il-kaz billi l-preskrizzjoni qed tigi miksura fil-konfront ta' Mario Debattista, tali preskrizzjoni qed tigi miksura wkoll fil-konfront tal-ahwa Guido u George Debattista billi kif inghad aktar 'l fuq l-ahwa Debattista huma solidament debituri fil-konfront tal-kreditur cioe l-Ufficju Kongunt, ghal hlas tac-cens.

Decide

Billi l-aggravju li qed jistriehu fuqhom ir-rikorrenti George u Guido Debattista mhux gustifikati in kwantu (1) ma hemmx preskrizzjoni applikabbli favur taghhom kif eccepit minnhom skond l-artikolu 2156(a) u (g) tal-Kapitolu 16 ghar-ragunijiet moghtija; (2) hemm solidarjeta bejn ir-rikorrenti ghal hlas tac-cens, il-Qorti qed tichad it-talbiet tar-rikorrenti biex jigi revokat jew varjat it-titolu ezekuttiv akkwistat mid-Direttur tal-Ufficju Kongunt permezz tal-ittra ufficjali tad-29 ta' Ottubru 2010.

Bl-ispejjez kontra l-ahwa Gudio, George u Mario Debattista.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------